

УДК 519.237.8:691

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Клочан В.П., кандидат економічних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту економіки та управління

Костирко А. Г., кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

Успішність діяльності аграрних підприємств значною мірою залежить від їхньої адаптації до сучасних економічних умов. З цією метою необхідним є обґрунтування та впровадження в практику управління новітніх підходів до оптимізації функціонування їхнього економічного механізму, формування дієвої постійно діючої системи оцінки всіх господарських процесів. Реалізація логістичного підходу, як одного із дієвих, дозволить покращити внутрішнє та сформуванати сприятливе зовнішнє середовище господарювання аграрних підприємств та підвищити їхню конкурентоспроможність.

Дослідженням ефективності логістичних систем присвячено праці багатьох вчених-економістів, з поміж яких: О. Біловодської, О. Варченко, О. Величка, А. Гаджинського, З. Герасимчука, Є. Крикавського, Н. Макаренко, М. Окландера, Ю. Пономарьової, І. Савенка, Л. Фролової та інших.

Логістика і стратегія підприємства перебувають у складному взаємозв'язку, який слід враховувати при визначенні стратегії підприємства і при інвестуванні в логістику. Визначаючи стратегію підприємства, часто потрібно здійснити переорієнтацію виробництва з метою максимального завантаження наявних потужностей стосовно потреб і вимог ринку [1].

За рахунок створення логістичної системи оптимізуються витрати підприємства. Як свідчить практика, інколи простіше збільшувати прибуток за рахунок скорочення логістичних витрат ніж за рахунок зростання обсягів реалізації. При цьому слід враховувати те, що для ефективного функціонування логістичної системи підприємства необхідно забезпечити відповідний рівень логістичного сервісу. Це, в свою чергу, збільшує логістичні витрати.

У цьому контексті необхідним є аналіз ефективності функціонування логістичної системи, який можливий за умови формування оптимальної системи критеріїв оцінки її стану з врахуванням галузевих особливостей. Аналізуючи сучасні підходи оцінки ефективності логістичної системи аграрного підприємства визначено відсутність єдиної визнаної фахівцями методики.

За результатами досліджень встановлено, що найбільш дієвою є методика Н.О. Макаренко. Під час розробки системи показників автор виходить з того, що ефективність логістичної системи – це насамперед співвідношення між

заданим (цільовим) показником результату функціонування логістичної системи і фактично реалізованим [2].

Ключовими об'єктами логістичної системи є логістичні потоки, а саме: матеріальні, фінансові та інформаційні. А оцінка ефективності пов'язана із визначенням співвідношення результату і витрат. Ці два аспекти поєднано автором [2] у ході розробки показників з метою оцінки ефективності функціонування логістичної системи аграрного підприємства. До системи показників запропоновано показники, що характеризують: матеріальний потік і виробничу діяльність (виконання виробничого плану, виконаних замовлень); фінансовий потік (оборотності капіталу, витрат на утримання запасів, транспортно-експедиційних витрат, витрат на закупівлю); інформаційний потік (інформатизації логістичного процесу, загальний показник управління логістичною системою). Усі показники для оцінки ефективності розраховують як відношення оптимального результату (100%) до витрат і отриманий показник характеризує ефективність управління логістичною системою щодо визначеного оптимуму.

Поряд із оцінкою логістичної системи, яка ґрунтується на збалансованості потрібного набору послуг із логістичними витратами, на сьогодні все більше віддається перевага оцінки сукупної ефективності всіх логістичних операцій на основі ефекту синергії, який є невід'ємною складовою розгляду логістичної системи. Такий підхід характеризує концепцію досконалого замовлення, яка забезпечує доставку споживачу необхідної кількості продукції (послуг) відповідної якості у визначене місце та в установлений час із заданими логістичними витратами. Тому в процесі оцінки ефективності використовується поєднання кількісних і якісних критеріїв.

З метою об'єктивної оцінки ефективності функціонування логістичної системи аграрного підприємства необхідною умовою є повна, своєчасна і достовірна інформація щодо всіх його господарських процесів. Виконання цієї умови є не завжди можливим, а тому знижує дієвість будь-якої методики оцінки. У зв'язку із цим, організація управлінського обліку підвищує ефективність функціонування логістичної системи та оцінки її стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Формування логістичних систем в сільському господарстві : монографія / О.І. Гуторов, Н.В. Прозорова, Р.Г. Прозоров / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х. : Цифрова друкарня №1, 2013. – 259 с.
2. Макаренко Н.О. Оцінка ефективності функціонування логістичної системи аграрного підприємства / Н.О. Макаренко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – Випуск 2(07). – С. 99-104.